

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Український державний хіміко-технологічний університет»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДВНЗ УДХТУ

О.А. Піоваров

16.08.2018 року

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування
на здобуття ступеня
бакалавра на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого
спеціаліста
за спеціальністю 051 «Економіка»
(шифр, назва спеціальності)**

Дніпро

ЗМІСТ

1. Зміст програми	3
2. Пояснювальна записка.	4
3. Загальні положення (мета, завдання та перелік дисциплін з фахової вступної співбесіди.	6
4. Перелік питань (вказується тема розділу і відповідно до теми питання).	7
5. Критерії оцінювання знань.	12
6. Список рекомендованої літератури.	14

1 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно з Правилами прийому до ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» у 2016 році для конкурсного відбору осіб при прийомі на навчання (на перший (зі скороченим терміном навчання) рік навчання або другий (третій) курс (з нормативним терміном навчання на вакантні місця)) для здобуття ступеня бакалавра на базі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за умови вступу **на спеціальність 051 Економіка** проводиться фахове вступне випробування.

Програми фахових вступних випробувань розробляються і затверджуються не пізніше, як за чотири місяці до початку прийому документів. Голова фахової атестаційної комісії або інших підрозділів, які відповідають за проведення вступних випробувань щорічно складають необхідні екзаменаційні матеріали і програми вступних випробувань, що проводить університет. Тексти всіх матеріалів затверджуються головою приймальної комісії не пізніше як за чотири місяці до початку вступних випробувань. Затверджені тестові завдання та інші екзаменаційні матеріали тиражуються в необхідній кількості і повинні зберігатись як документи суворої звітності.

Фахове вступне випробування для вступників проводиться у вигляді тестової письмової формі та містять питання з циклу спеціальних дисциплін професійної та практичної підготовки бакалавра (спеціаліста) за спеціальністю 051 Економіка, що оцінюються за національною шкалою та узгоджується з шкалою ECTS.

Тестові матеріали фахових вступних випробувань для спеціальності 051 Економіка складаються з 20 варіантів завдань з економічної теорії, фінансів та інформатики. Кожен варіант складається з 7 питань за тестовими технологіями, та 3 відкритих питань з фахових дисциплін. Правильна відповідь на питання оцінюється в 10 балів.

Мінімальна кількість балів за фахове вступне випробування складає 51 бал, а максимальна кількість балів – 100.

Час виконання одного варіанта письмового вступного випробування 1,5

академічні години (90 хв.).

Особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого Правилами прийому до ДВНЗ УДХТУ (мінімальна кількість балів для допуску 51 бал), до участі у конкурсі на зарахування не допускаються.

При проведенні фахового вступного випробування фахова атестаційна комісія перевіряє професійну підготовку абітурієнтів, дає оцінку якості вирішення вступниками типових професійних задач, оцінює рівень знань та умінь, які забезпечують виконання типових завдань фахової діяльності, передбачених кваліфікаційною характеристикою молодших спеціалістів спеціальності 051 Економіка.

2 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування на здобуття ступеня бакалавра – це реалізація принципу ступеневої освіти вступниками з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста.

Метою проведення фахового вступного випробування є забезпечення конкурсних засад при зарахуванні до ДВНЗ УДХТУ на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 051 Економіка шляхом виявлення рівня підготовленості вступників за професійно-орієнтованими дисциплінами і оцінка рівня знань та умінь, передбачених кваліфікаційною характеристикою молодшого спеціаліста 051 Економіка.

Завданням складання фахового вступного випробування є перевірка засвоєння системи теоретичних знань і оволодіння практичними навичками застосування знань та умінь, отриманих при вивченні фахових дисциплін підготовки молодшого спеціаліста, з метою перевірки здатності студентів до успішного проходження підготовки для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 051 Економіка.

На фахові вступні випробування для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 051 Економіка виносяться завдання з системи змістових модулів нормативних навчальних дисциплін, що визначені ГСВОУ МОНУ «Освітньо-професійна програма» підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст.

З ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

Дисципліна «Інформатика»

Загальна характеристика табличного процесора Excel. Завантаження Excel і завершення роботи з ним. Основні поняття. Структура головного вікна MS Excel. Стрічковий інтерфейс. Панель швидкого доступу.

Робота з аркушами, клітинками, стовпчиками і рядкам. Діапазони клітинок. Введення текстових і числових даних. Редагування вмісту клітинки. Виділення суміжних і несуміжних діапазонів клітинок. Присвоєння імені діапазону клітинок. Видалення імені діапазону клітинок.

Переміщення і копіювання вмісту клітинки. Введення і копіювання формул. Абсолютне, відносне і змішане посилання. Форматування клітинок і діапазонів клітинок.

Технологія створення табличних документів. Формулювання постановки задачі. Розроблення макета таблиці. Введення вхідних даних і формул. Форматування, збереження і друкування таблиці. Аналіз результатів. Розв'язання задачі економічного характеру засобами MS Excel. Умовне форматування таблиць. Гістограми. Кольорові шкали. Набори значків.

Введення функції за допомогою майстра функцій. Категорії функцій. Функції кнопки Автосумма. Функції категорій «Логические», «Ссылки и массивы» (ВПР, ГПР, ПРОСМОТР), «Текстовые» та ін. Розв'язання економічних задач з використанням вбудованих функцій.

Структурні елементи діаграм. Типи діаграм. Етапи створення діаграм. Створення базової (впровадженої) діаграми. Удосконалення базової діаграми. Переміщення базової діаграми на окремий аркуш.

Створення списків даних (бази даних). Перевірка даних при введенні. Впорядкування даних. Швидке та багаторівневе сортування. Обчислення проміжних і загальних підсумків.

Засоби аналізу даних Звіти зведених таблиць. Компактна (стисла), таблична і структурна форми звіту зведеної таблиці. Побудова звіту зведеної

таблиці. Засоби аналізу звіту зведеної таблиці. Візуалізація результатів звіту зведеної таблиці за допомогою умовного форматування. Зміна кількості стовпчиків і рядків звіту. Вилучення і додавання полів звіту.

Можливості пошукових систем. Пошук інформації в Інтернеті. Популярні пошукові системи. Принципи роботи з пошуковими системами. Пошук даних у мережі Інтернет. Інформаційний пошук. Статистика запитів. Пошуковий спам. Каталог ресурсів в Інтернеті.

Можливості електронної пошти. Сучасна архітектура (SMTP). Протоколи отримання пошти. Адреса електронної пошти. Реєстрація поштової скриньки. Принципи роботи з електронною поштою.

Дисципліна «Економічна теорія»

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб і механізм його дії. Виробництво як визначальний фактор формування та розвитку потреб. Теорії потреб (мотивацій).

Єдність і суперечності в системі інтересів суспільства. Благо як засіб задоволення потреб. Корисність благ. Величина корисності. Закон насичення потреб. Економічні суперечності та шляхи їх розв'язання.

Суспільне виробництво та його елементи. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Основні економічні фактори (ресурси) виробництва, їх взаємодія. Закон зростання альтернативних витрат. Економічна теорія про роль людини в суспільному виробництві. Результативність виробництва та її показники. Основні напрями підвищення ефективності суспільного виробництва.

Товар і його властивості. Відмінність товару від продукту. Властивості товару: споживна вартість, мінова вартість, вартість. Корисність товару, її вимір. Закон спадної корисності. Величина вартості товару та фактори, що на неї впливають. Закон вартості, його зміст і функції. Специфіка послуги як

товару. Інформація як товар.

Суть і функції грошей. Співвідношення функцій міри вартості та засобу обігу. Поєднання функції нагромадження і засобу платежу. Різноманітність форм грошей: товарні, металеві та паперові гроші; кредитні та електронні гроші. Грошовий обіг та його закони. Теорії грошей.

Ринок як підсистема ринкової економіки. Суб'єкти та об'єкти ринкових відносин. Об'єктивні умови виникнення ринку та його сутність. Характерні риси та основні принципи функціонування ринку. Функції ринку: регулююча, розподільча, стимулююча, інтегруюча, контролююча. Сучасні теорії ринку. Структура та види ринку. Критерії класифікації ринків. Моделі та шляхи переходу до ринку. Особливості становлення ринкових відносин в Україні.

Економічні основи ринкового механізму: мета, обмеження, вибір. Економічна природа попиту. Закон попиту. Цінові та нецінові чинники впливу на попит. Еластичність попиту за ціною. Пропозиція та чинники, що її визначають. Закон пропозиції. Діалектична залежність попиту на пропозиції. Ринкова рівновага. Конкуренція та її суть. Місце конкуренції в ринковій економіці. Закон конкуренції: економічна основа та механізм. Види економічної конкуренції: внутрішньогалузева і міжгалузева, досконала та недосконала. Методи і способи конкурентної боротьби. Нецінова конкуренція.

Форвардні та ф'ючерсні біржові угоди. Товарна біржа. Мета та функції товарної біржі. Суб'єкти товарної біржі. Фондова біржа. Банки та небанківські інституції ринкової інфраструктури.

Теорія споживання. Корисність. Загальна та гранична корисність. Закон граничної корисності. Закон максимізації корисності та вибір споживача. Доходи домогосподарства. Дохід і майно. Заробітна плата. Розподіл доходів на особисте споживання та заощадження. Відсоток. Місце домогосподарства в кругообігу продуктів, ресурсів і доходу.

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Поняття та основні ознаки підприємства. Види підприємств.

Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг капіталу, його функціональні форми. Оборот капіталу підприємства. Основний

та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Амортизація. Оборотні засоби. Активи підприємства. Суть, умови та види підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємництва.

Трудові відносини: їх сутність, структура та характерні риси в сучасній економічній системі. Соціальне партнерство в трудових відносинах. Вартість робочої сили: дискусійні аспекти. Винагорода за працю. Сутність, форми і системи заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата. Взаємозв'язок зростання продуктивності праці та заробітної плати. Мінімальна заробітна плата та її критерії.

Суть, види і структура витрат виробництва: концептуальні підходи. Собівартість продукції як суспільна форма витрат виробництва, її структура, види і функції. Бухгалтерські та економічні витрати. Зовнішні й внутрішні (явні та неявні) витрати. Альтернативні витрати. Постійні та змінні витрати. Загальні (валові) та середні витрати. Граничні витрати. Закон спадної віддачі. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Суть прибутку. Теорії прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Нормальний прибуток як елемент витрат. Норма прибутку і чинники, що впливають на неї.

Теорії ціноутворення. Ринкова ціна: її сутність і структура. Функції ціни. Чинники, що впливають на ціну: вартісні, попиту, пропозиції, психологічні та ін. Вплив конкурентного середовища на ціноутворення. Види цін. Класифікація цін ринкової економіки. Ціни залежно від розмірів купівлі-продажу товарів. Ціни за способом формування. Ціни залежно від території їх дії. Вихідна і остаточна ціна. Цінова політика і методи ціноутворення.

Суспільне відтворення: сутність, типи. Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту. Методологічні аспекти системи національних рахунків. Валовий внутрішній продукт (ВВП), його суть і відтворювальна структура. Методи обчислення ВВП: за доходами, витратами та доданою вартістю. Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний дохід (НД) і його роль у суспільному відтворенні. Сутність розподілу і перерозподілу національного доходу. Особистий дохід (ОД).

Державний бюджет Фінансова система та фіскальна політика держави. Сутність, структура та функції фінансів. Державні фінанси та їх роль у ринковій економіці. Державний бюджет: структура доходів і видатків. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Шляхи досягнення збалансованості держбюджету. Проблеми формування держбюджету України. Податкова система: суть, структура, значення, принципи побудови та функціонування. Суть і функції податків. Ставки оподаткування.

Необхідність та сутність кредиту. Принципи функціонування кредитних відносин. Джерела, форми, види та функції кредиту. Позичковий відсоток як форма доходу на грошовий капітал. Структура сучасної кредитної системи. Центральний банк, його операції, їх види та функції. Комерційні банки. Прибуток банку. Резерви банків і кредитна емісія. Методи регулювання емісії грошей. Норма обов'язкового резерву грошей. Облікова ставка. Особливості формування банківської системи в Україні. Інфляція: зміст і причини виникнення. Вимір інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Крива Філіпса.

Дисципліна «Фінанси»

Сутність фінансів, їх функції і роль. Фінансова система. Фінансова політика і фінансовий механізм. Фінанси підприємницьких структур. Державні фінанси. Бюджет і бюджетна система. Доходи і видатки державного бюджету.

Податки і податкова система. Місцеві фінанси. Державні цільові фонди. Державний кредит і державний борг. Страхування і страховий ринок. Фінансовий ринок. Міжнародні фінанси.

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Правильна відповідь на питання оцінюється в 10 балів. Питання може бути оціненим балом від 1 до 9, якщо воно потребує проміжних розрахунків і абітурієнт продемонстрував знання методики розв'язання поставленої задачі, але допустив помилку на якійсь із стадій вирішення задачі.

Мінімальна кількість балів за фахове вступне випробування складає 51 бал, а максимальна – 100. Шкала оцінювання за 100 бальною системою та її відповідність 5-ти бальній системі наведена у таблиці 1.

Особи, знання яких було оцінено балами нижче встановлених Правилами прийому до ДВНЗ УДХТУ (мінімальна кількість балів для допуску 30 балів), до участі у конкурсі на зарахування не допускаються.

Таблиця 1 – Узгодження оцінок

Конкурсний бал	Традиційна оцінка	Визначення
81-100	ВІДМІННО – вступник володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу,	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
80–89	аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
61–80	ДОБРЕ – вступник володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки до технічних та економічних розрахунків, правильно використовувати технологію, складати прості таблиці, схеми. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями	Добре – в цілому правильна робота з певною кількістю помилок

Конкурсний бал	Традиційна оцінка	Визначення
51–60	ЗАДОВІЛЬНО – вступник розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків
30–50		Достатньо – виконання задовольняє мінімальним критеріям
0–29	НЕЗАДОВІЛЬНО – вступник мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача нарівні «так» чи «ні»; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь	Незадовільно – з можливістю складання фахового вступного випробування у наступному році

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. Л.С. Шевченко. — Харків: «Право», 2008.
2. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича.— 6-те вид., перероб. і доп. — К.:Знання-Прес, 2007.
3. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект. Підручник. Г.Н. Климко та ін. - К.: Знання-Прес, 2002. - 615 с.
4. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. Т.1. - М.: Республика, 1992. - 399 с.
5. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 460 с., іл.
6. Фінанси: Навч. посібник / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй. — К.: Знання, 2006. — 247 с.
7. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник— 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2005. — 240 с.
8. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 312 с.
9. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: навч. посібник / А.М.Береза.- К.:КНЕУ,1998.-140с.
10. Інформаційні системи і технології в економіці: посібник / за редакцією В.С.Пономаренка. -К.: Видавничий центр «Академія», 2002.-544с.